

# အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်လက်မှတ် လျှောက်ထားမှု

## Succession Certificates



### ဦးကျော်ဇေယျ

#### မာတိကာ

အခန်း	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁	အမွေဆက်ခံခွင့်	၁
၂	အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ် လျှောက်ထားခြင်း	၅
၃	စီရင်ထုံးလမ်းညွှန်များ	၁၇

၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ တရားမဝင်ထွေထွေအယူခံမှု

တရားရုံးချုပ်တရားသူကြီး ဦးစောဝင်မြင့်နှင့်  
ဦးသန်းဖေတို့ရှေ့တွင်

ဦးထွန်းမောင်

နှင့်

ဦးစံဝင်း ပါ-၂

အမွေဆက်ခံရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁၂ ကွယ်လွန်သူ  
ကျန်ရစ်သော ဥစ္စာပစ္စည်းများအတွက် အမွေ  
ဆက်ခံခွင့်လက်မှတ် မထုတ်ပေးနိုင်ဘဲ အမွေ

---

၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ တရားမဝင်ထွေထွေအယူခံမှုအမှတ် ၁

၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ တရားမဝင်ထွေထွေအယူခံမှုအမှတ် ၆

၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၂ တွင်

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်၊ တရားမဝင်မှုအမှတ် ၉ ချမှတ်သော

(၂၃-၈-၉၀)ရက်စွဲပါ ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံး၏ တရားစီရင်ရေး

(၁၈-၁-၉၁) အမိန့်ကို အယူခံမှု

ဥပဒေပုဒ်မ ၄(ဆ)အရ လျှောက်ထားမှု

ထိန်း လက်မှတ်သာ ထုတ်ပေးရခြင်း၊ အမွေ  
ဆက်ခံခွင့်လက်မှတ် လျှောက်ထားမှုတွင် တရားမ  
ကြီးမှု ဖွင့်လှစ်ရန် မလိုခြင်း။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ယခုအမှုတွင် မူလရုံးတရားလိုတို့  
လျှောက်ထားစွဲဆို တောင်းခံသည့်ကိစ္စမှာ ကွယ်လွန်သူ  
ဒေါ်နှင်းခွဲ ကျန်ရစ်သော ရွှေထည်ပစ္စည်းများနှင့် နေအိမ်  
အဆောက်အအုံတို့အတွက်ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည်။  
ထို့ကြောင့် ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံးက ထိုပစ္စည်းများအတွက်  
အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ် ထုတ်ပေးရန် စီရိတ်နှင့်တကွ  
ဒီကရီချမှတ်ပေးခဲ့ခြင်းသည် အမွေဆက်ခံရေးအက်ဥပဒေ  
ပါ ပြဌာန်းချက်များနှင့် မညီညွတ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

ထပ်မံဆုံးဖြတ်ချက်။ ထို့ပြင် အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ်  
လျှောက်ထားသည့်ကိစ္စကို ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံးက  
တရားမကြီးမှုအဖြစ် ဖွင့်လှစ်စစ်ဆေး ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း  
သည်လည်း ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်ခြင်းမရှိပေ။

အယူခံတရားလိုအတွက် - ဦးလှကို  
တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေ

အယူခံတရားပြိုင်အတွက် - မလာ

ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံး၊ ၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ တရားမကြီးမှု  
အမှတ် ၃၂ တွင် ဦးစံဝင်းနှင့် ဦးစံလှတို့က ကွယ်လွန်သူ  
ဒေါ်နှင်းခွဲ ကျန်ရစ်သော ပစ္စည်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမွေ  
ဆက်ခံခွင့်လက်မှတ် လျှောက်ထားသည်။ ယင်းလျှောက်

အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားမှု

၃၃

ထားချက်အပေါ် ဦးထွန်းမောင်ဆိုသူက ကန့်ကွက်ခဲ့သဖြင့် နှစ်ဖက် ကြားနာစစ်ဆေးပြီးနောက် ဦးစံဝင်းတို့ လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံးက အမွေဆက်ခံခွင့် လက်မှတ်ကို ထုတ်ပေးကြောင်း စရိတ်နှင့်တကွ ဒီကရီချမှတ်ပေးခဲ့သည်။

ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီကို ဦးထွန်းမောင်က မကျေနပ်သဖြင့် ၎င်းတို့၏ရှေ့နေ ဦးလှကို နှင့် ဒေါ်သန်းရွှေတို့မှတစ်ဆင့် တရားစီရင်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၄(ဆ)အရ လျှောက်ထားရာ တရားသူကြီးချုပ်က ယင်းလျှောက်လွှာကို အထွေထွေမှု ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်ရန် အမိန့်ချမှတ်သဖြင့် တရားမအထွေထွေမှုအမှတ်-၁/၉၀ ကို ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်ဖန် ရှမ်းပြည်နယ် တရားရုံး၏ စီရင်ချက်နှင့် ဒီကရီအရ တရားစရိတ်ငွေ ၅၅၃၃/၅၀၁ ရရှိရေးအတွက် အတည်ပြုဆောင်ရွက်ပေးရန် ဦးစံဝင်းတို့က အဆိုပါရုံး တရားမဇာရီမှုအမှတ် ၉/၉၀ တွင် လျှောက်ထားရာ ရှမ်းပြည်နယ် တရားရုံးက ဦးစံဝင်းတို့ လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း တရားစရိတ်ငွေ ၅၅၃၃/၅၀၁ ကို တရားရုံး ဦးထွန်းမောင်က ပေးစေရန် ၁၈-၁-၉၁ နေ့တွင် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ပြန်သဖြင့် ယင်းအမိန့်အပေါ်တွင် ဦးထွန်းမောင်က တရားမအထွေထွေမှုအယူခံအမှတ် ၆/၉၁ ကို ထပ်မံတင်သွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းအမှုနှစ်မှုမှာ ဆက်စပ်သောအမှုများ ဖြစ်သဖြင့် ဤစီရင်ချက်သည် ထိုအမှုနှစ်မှုစလုံးနှင့် သက်ဆိုင်စေရမည်။

ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်နှင်းချို ကျန်ရစ်သော ရွှေ ငွေနှင့် မရွှေမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းများအတွက် ရှမ်းပြည်နယ် တရားရုံးက အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ် ထုတ်ပေးခဲ့ခြင်းမှာ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်ကြောင်းနှင့် ယင်းစီရင်ချက်နှင့်ဒီကရီ အရ တရားစရိတ်ငွေ ၅၅၃၃/၅၀၁ ပေးစေရန် အမိန့် ချမှတ်ခဲ့ခြင်းမှာ မှားယွင်းကြောင်း အဓိကအကြောင်းပြ သည်။

မူလ ရှမ်းပြည်နယ် တရားရုံးက ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်နှင်းချို ကျန်ရစ်သောပစ္စည်းများအတွက် ဦးစံဝင်းနှင့် ဦးစံလှတို့အား အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ် ထုတ်ပေးရန် ဒီကရီချမှတ်ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် အကြောင်းခြင်းရာအရ မှန်ကန်မှုရှိမရှိနှင့် ယင်းဒီကရီအပေါ် အကြောင်းပြု၍ ဦးထွန်းမောင်အပေါ် တရားစရိတ်ငွေ ၅၅၃၃/၅၀၁ ပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းသည် ဥပဒေအရ မှန်ကန်မှု ရှိမရှိကို စိစစ်ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။

အမွေဆက်ခံရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁၄ ကို ထောက်ထားလျှင် အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ်ကို ကွယ်လွန် သူ ရရန်ရှိသော ကြွေးမြီများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထုတ်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားမှု

၃၅

ကွယ်လွန်သူ ကျန်ရစ်သော ဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အမှုကိစ္စတွင်မူ အမွေဆက်ခံရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၂၁၂ အရ အမွေထိန်းစာ သို့မဟုတ် ပုဒ်မ ၂၁၃ အရ သေတမ်းစာ အတည်ပြုလက်မှတ်ကိုသာ ထုတ်ပေးရသည်။

ယခုအမှုတွင် မူလရုံးတရားလိုတို့ လျှောက်ထားစွဲဆို တောင်းခံသည့်ကိစ္စမှာ ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်နှင်းချို ကျန်ရစ်သော ရွှေထည်ပစ္စည်းများနှင့် နေဒိမ်း အဆောက်အအုံတို့အတွက်ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်သည်။ ထို့ကြောင့် ရှမ်းပြည်နယ် တရားရုံးက ထိုပစ္စည်းများအတွက် အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ် ထုတ်ပေးရန် စရိတ်နှင့်တကွ ဒီကရီချမှတ်ပေးခဲ့ခြင်းသည် အမွေဆက်ခံရေး အက်ဥပဒေပါ ပြဌာန်းချက်များနှင့် မညီညွတ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

သက်သေခံချက်များအရ မူလရုံးတရားလိုတို့အား ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်နှင်းချို ကျန်ရစ်သော ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမွေထိန်းစာ ထုတ်ပေးရန်မှာလည်း မူလလျှောက်လွှာတွင် တောင်းဆိုထားခြင်းမရှိသော သက်သာခွင့်ကို တရားရုံးက ချမှတ်ပေးခွင့်မရှိသဖြင့် ဤအမှုများတွင် အမွေထိန်းစာထုတ်ပေးရန် ပြောင်းလဲ အမိန့်ချမှတ်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံးက ကွယ်လွန်သူ ဒေါ်နှင်းချို ကျန်ရစ်သော ပစ္စည်းများအတွက် မူလရုံးတရားလိုတို့အား အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ် ထုတ်ပေးရန် စရိတ်နှင့်တကွ

၃၆

ဦးကျော်လွယ်

ဒီကရီချမှတ်ပေးခဲ့ခြင်းသည် ဥပဒေနှင့် မညီညွတ်သည့် အလျောက် ယင်းဒီကရီအရ တရားစရိတ်ငွေ ၅၅၃၃/၅၀၆ ကို အယူခံတရားလိုက အယူခံတရားပြိုင်အား ပေးစေရန် အမိန့်ချမှတ် အတည်ပြုခြင်းလည်း ဥပဒေနှင့်မညီဟူသာ ဆိုရန်ရှိသည်။

ထို့ပြင် အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ် လျှောက်ထားသည့် ကိစ္စကို ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံးက တရားမကြီးမှုအဖြစ် ဖွင့်လှစ်စစ်ဆေး ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းသည်လည်း ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်ခြင်းမရှိပေ။

ထို့ကြောင့် တရားမအထွေထွေမှုအမှတ် ၁/၉၁ (မန္တလေး)နှင့် တရားမအထွေထွေအယူခံမှုအမှတ် ၆/၉၁ (မန္တလေး)တို့ကို ခွင့်ပြု၍ ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံး၏ တရားမကြီးမှုအမှတ် ၃၂/၈၉ တွင် ဦးစံဝင်းတို့အား အမွေဆက်ခံခွင့်လက်မှတ် ထုတ်ပေးရန် ချမှတ်ထားသည့် ဒီကရီနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တရားရုံး တရားမဇာရီမှုအမှတ် ၉/၉၀ တွင် ဦးစံဝင်းတို့ လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း တရားစရိတ်ငွေ ၅၅၃၃/၅၀၆ ပေးစေရန် ချမှတ်ထားသောအမိန့်တို့ကို စရိတ်နှင့်တကွ ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။

ရှေ့နေခ ကျပ် ၂၀၀/-စီ သတ်မှတ်သည်။

၁၉၆၆ ခုနှစ်၊  
မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(လွှတ်တော်)၁၃၅၀

CIVIL MISCELLANEOUS.

*Before U Kyaw zan U, f.*

KO AYE (PETITIONER)

V.

MA KHIN SAW WIN AND FOUR OTHERS

(OBJECTORS).\*

*Application for Succession Certificate—grant of succession certificate—a temporary arrangement enabling the grantee to realize the assets—nominee to receive gratuity from Government—whether he/she gets an absolute title to it—Whether such nomination a testamentary dis-*

---

\* Civil Miscellaneous No. 53 of 1966.  
(In the Matter of the Estate of Ma Shu Wun)



*position under Burmese Buddhist Law—different from life insurance and provident funds—separate living whether ruptures filial relations.*

*Held :* The grant of a succession certificate may be taken as a temporary arrangement enabling the grantee to realize the assets for the benefit of himself or of whosoever may ultimately be entitled thereto. Intricate question of law should not be gone into in this summary proceeding.

*Maung Ba Han and another v. Maung Tun Yin, I.L.R. 12 Ran. 629, referred to.*

The nominee to receive a gratuity if not an heir of a subscriber has nothing more than a right to receive the amount and that he/she does not get an absolute title to it.

The right to receive gratuity from Government conferred upon such nominee by Government Notification not backed up by law as in the cases of life insurance under the Union Insurance Board Act as amended and provident funds is neither imperative nor has any force of law. Rules and Regulation are framed for guidance and convenience only.

*Sooniram Ramesh v. U Tha win, 1953, B.L.R. 82 (H.C.), referred to.*

အလှူဆောင်ခံရသူများ၏အကျိုးခံစားခွင့်

၃၉

Nominating a person by a Burmese Buddhist before his death to receive the gratuity from the Government after his death amounts to testamentary disposition of property and is in valid and has no effect in law.

*Ma Nu v. Ma Gun, I.L.R. 2 Ran. 388; U Thin and others v. Daw Hmu and another, A.I.R. (1937) Ran. 142, referred to.*

A Burmese Buddhist surviving spouse is the proper person entitled to Succession Certificate to collect the debts of the deceased spouse.

*Ne Win v. Ma Aung Gale, (1907-2908) 4 L.B.R. 293; Maung Ba Han and another v. Maung Tun Yin I.L.R. 12 Ran. 629, referred to.*

*Held also :* Under the Burmese Buddhist Law separate living is not enough to rupture filial relations.

*U Kyaw Zan* for the petitioner.

*U Soe Yi Vice U Cheng Po* for the objectors.

U KYAW ZAN U, J.—This application is by the husband of the late Ma Shu Wun, a Burmese Buddhist for a Succession Certificate to collect the debts due to her estate comprised of gratuity, salary due at the time of the death and family pension from the government. Besides the applicant she left be-

hind four *Atet* children by her former husband of whom one is a minor.

The eldest of these *Atet* children, Ma Khin Saw Win (DW 2) raised an objection that by a document the deceased had nominated her to receive the gratuity on her death. This is not disputed. As regards the salary and family pension all these *Atet* children who lived separately from her since her remarriage to the applicant merely claimed that they are also entitled partly to the amounts.

In reply the applicant mainly stated that the nomination of Ma Khin Saw Win has a testamentary character and accordingly such a disposition is invalid under the Burmese Buddhist Law, and as regards the other two debts it is stated that the applicant alone, and not these *Atet* children, who had never maintained filial relations with the deceased, is entitled to the amounts by survivorship. There is, however, evidence to show that two of them at least attended the deceased in the hospital before her death and that the deceased used to visit them and pay for sweets and school-fees for all of them. Separate living is not enough to rupture filial relations.

အငွေသက်သေခံခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားမှု

၄၁

The first point for consideration is whether the applicant is entitled to the certificate. In *Ne Win v. Ma Aung Gale* (1), it was observed :

"The widow or widower usually has possession of the whole of the estate at the time of the death of the other spouse, and is in most cases entitled to the whole or a large part of it. It would be rash to lay down an absolute rule that in no circumstances should letters of administration be granted to any other person, but I am strongly of opinion that it would require very special reasons to justify such a grant."

In the instant case the parties being Burmese Buddhists the applicant as the surviving spouse is the proper person to collect the debts. It is needless to say that under the Burmese Buddhist (Customary) Law on the death of one spouse the surviving spouse takes the interest of the deceased in the joint property by inheritance and it is necessary for the surviving spouse to take out a succession certificate to collect the debts. [*Maung To Htwa and Another v. Ma Ngwe Zin* (2)]. Referring to *Ne Win v. Ma Aung Gale* (*Supra*) it was pointed out in *Maung Ba Han*

1 1907-1908. IV.LBR 293

2 1937. R.L.R 396

and another v. Maung Tun Yin (3) by the Bench composed of Page, C. J., and Baguley, J., that where the claim of an applicant for letters of administration to a deceased person's estate is admitted by the opposite party the Court would normally grant letters of administration to such applicant provided he is a fit and proper person to administer the estate. In the instant case no question arises as to the fitness or otherwise of the applicant to collect the debts. There are also no applications made by rival claimants. In the last cited authority it was also held:

"A husband prima facie is entitled to letters of administration to his wife's estate. . ."

In U Tun Yin and others v. U Ba Han and others (4) which is connected with *Maung Ba Han and another v. Maung Tun Yin (Supra)* another Bench held the same view. Sharpe, J., in that case remarked:

"Applications for grant of administration are intended to be disposed of comparatively quickly, without deciding who is and who is not entitled to share in the estate of the deceased

---

3 I.L.R 12 Ran 629

4 A.I.R 1941 Ran 133

အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားမှု

၄၃

person, and so that the estate may be speedily wound up.”

The same remarks apply to the present case. The claim of the Atet children in this case that they are also entitled partly to the salary and family pension is irrelevant. It is a matter to be adjudicated in a regular suit for inheritance. The grant of a succession certificate may be taken as a temporary arrangement enabling the grantee to realize the assets for the benefit of himself or of whosoever may ultimately be entitled thereto. I may also add that intricate question of law whether a certain property is a Lettetpwa, or Tayin or Hnapazon or as I have said above what share or Shares the objectors are entitled to should not be gone into in this summary proceeding. In my opinion, in the circumstances obtaining in the present the applicant is entitled to the grant of the certificate at least in respect of the salary and family pension.

The next point for consideration is as between the applicant and Ma Khin Saw Win who is entitled to collect the gratuity. Relying upon *Ma Nu v. Mo Gun* (5) the learned Advocate for the applicant contended

---

5 I.L.R (1924) Ran 288

that nomination of Ma Khin Saw Win to receive the gratuity on the death of the mother amounted to testamentary disposition and therefore invalid under the Burmese Buddhist (Customary) Law. It is true nothing is vested in Ma Khin Saw Win as a nominee. It is not illegal for a Burmese Buddhist to make a testamentary disposition of his/her property but such disposition may be of no effect in law. *U Thin and others v. Daw Hmu and another* (6). The nominee if not an heir of a subscriber has nothing more than a right to receive the amount and that he/she does not get an absolute title to it. The learned Advocate for the objectors invited my attention to Notification No. 77 (Pension Branch) dated 22nd February 1956 of the Ministry of Finance and Revenue modifying the rules relating to gratuity contained in the Civil Service Regulations and the Inferior Services. Paragraph 3 (2) says a gratuity may be paid to the person on whom the right to receive it is conferred under paragraph 4 or, if there is no such person, to the legal heir. The words "may be" are significant. The direction is not imperative. It has been made clear by the Note to Rule 3 (2) being No. 293 Ba Pa 53, dated 18th October 1956 of

အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားမှု

၄၅

the Ministry which says, " In case of doubt, payment should be made only to the person producing such legal authority." In Burmese it says:

“သံသယဖြစ်ဖွယ်ရာရှိသော ကိစ္စများတွင် တရားရုံးတော်မှ အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်အမိန့် တောင်းယူတင်ပြမှသာ ငွေထုတ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်”

Paragraph 4 (2) merely gives the nominee “the right to receive “the gratuity that may be sanctioned by paragraph 3 (2). Rules and regulations are framed for guidance and convenience only. They are neither imperative nor have any force of law. In *Sooniram Rameshur v. 17 Tha Win* (7), it was pointed out that Rules of Practice and Standing Orders embodied in Manuals have no force of law. In this connection, I may point out that persons nominated by a subscriber to receive his/her amounts due under the life insurance policy of the Union Insurance Board or the Provident Fund stand on a different footing for such nominations are backed up by laws. It will be seen that Section 15(1) of the Union Insurance Board Act, 1950 (Act No. 16 of 1950) as amended by Act No. 44 of 1950 directs that notwithstanding anything contained in any other law or custom for the time being in force

---

7 A.I.R (1953) B.L.R 82 (H.C.)



the life policy must not remain unassigned and that rules relating to such assignment or nomination must not be invalidated or made ineffective by any such law or custom. Section 5 of the Provident Funds Act has the same effect. It reads:

"5. (i) Subject to the provisions of this Act, but otherwise notwithstanding anything contained in any law for the time being in force or any disposition, whether testamentary or otherwise, by a subscriber to, or depositor in a Government or Railway Provident Fund of the sum standing to his credit in the Fund, or of any part thereof, any nomination, duly made in accordance with the rules of the Fund, which purports to confer upon any person the right to receive the whole or any part of such sum on the death of the subscriber or depositor, shall be deemed to confer such right absolutely until such nomination is varied by another nomination made in like manner or is expressly cancelled by the subscriber or depositor by notice given in such manner and to such authority as is prescribed by those rules.

(2) Any such person shall, on the death of the subscriber or depositor, be 'entitled to the

အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားမှု

၄၂

grant of a succession certificate entitling him to receive payment of such sum or part, and such certificate shall not be deemed to be invalidated or superseded by any grant to any other person of probate or letters of administration to the estate of the deceased."

[*Ma Kyway v. Ma Mi Lay and another* (8)]. For the reasons given I hold that the applicant is entitled to collect also the gratuity.

In the result the application is allowed in toto with costs. Advocate's fee five Gold Mohurs.

၁၉၆၇ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံစီရင်ထုံး(ရုံးချုပ်)၂၂၀

နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်  
တရားမအသေးအဖွဲ့မှု

တရားသူကြီး ဦးသက်ဖေရွှေတွင်

ဒေါ်အေးကြည်(လျှောက်ထားသူ)

နှင့်

ကွယ်လွန်သူဦးသာထွန်း၏ ပစ္စည်းများကိစ္စ \*

အမွေဆက်ခံခြင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၇၃- အထူး  
အကြောင်းစာထုတ်ခြင်းခံရသူ-ကန့်ကွက်ရန်  
အခွင့်အရေးရှိမရှိ-အမွေဆက်ခံရန် သက်သေခံ  
လက်မှတ် ထုတ်ပေးရန် လျှောက်ထားသူအား  
ထုတ်ပေးသော လက်မှတ် အကျိုးသက်ရောက်

---

\* ၁၉၆၆ ခုနှစ်၊ တရားမအသေးအဖွဲ့မှုအမှတ် ၁၄၃။

ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုရသေးမီ သေဆုံးခြင်း -  
၎င်း၏ အမွေစားအမွေခံတို့က ထိုလက်မှတ်နှင့်  
ပတ်သက်၍ ဆက်ခံခြင်းပြုနိုင် မပြုနိုင်။

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ဒေါ်ဆင့်သည် ကွယ်လွန်သူ ဦးသာထွန်း  
နှင့် တိုက်ရိုက်ဆွေမျိုးတော်စပ်ခြင်း မရှိသည့်ပြင် ကွယ်လွန်  
သူ၏ မြီရှင်လည်းမဟုတ်သဖြင့် ဦးသာထွန်း၏ အမွေ  
ပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ သက်သေခံလက်မှတ်လျှောက်ရန်  
အခွင့်အရေးရှိသူတစ်ယောက်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်မည်  
မဟုတ်ပေ။ သို့ရာတွင် အမွေဆက်ခံခြင်း ဥပဒေပုဒ်မ  
၃၇၃(၁)(က)အရ ရုံးတော်အနေဖြင့် အထူးအကြောင်းစာ  
ထုတ်ဆင့်ခြင်းခံရသူတစ်ဦး အနေဖြင့် အမွေဆက်ခံရန်  
သက်သေခံလက်မှတ် လျှောက်ထားခြင်းကို ကန့်ကွက်ရန်  
အခွင့်အရေးရှိသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။

အမွေဆက်ခံရန် သက်သေခံလက်မှတ် ထုတ်ပေးရာ  
တွင် အဓိကဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်မှာ လျှောက်ထားသူ  
သည် သေသူ၏ကြွေးမြီများကို ကောက်ခံသိမ်းဆည်းခွင့်  
ရှိသူ ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ဆိုခြင်းသာဖြစ်သည်။ ပိုင်ဆိုင်  
ခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ လုံးဝဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုရပေ။ သို့ဖြစ်ရာ  
အမွေဆက်ခံရန် သက်သေခံလက်မှတ်ကို သေသူ၏  
ကြွေးမြီများအား ကောက်ခံနိုင်ရန် ပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့်  
ထုတ်ပေးခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။ ယင်းသို့  
ပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့် သက်သေခံလက်မှတ် ထုတ်ပေးခဲ့ခြင်း  
ဖြစ်၍ လျှောက်ထားသူ သေဆုံးသောအခါ ၎င်းအား

အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားမှု

၅၁

ထုတ်ပေးခဲ့သော လက်မှတ်မှာ အကျိုးသက်ရောက်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း မပြုရသေးပါ။ အလိုအလျောက် ပျက်ပြယ်ကုန်ဆုံးသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ အမွေစား အမွေခံတို့က ထိုလက်မှတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်ခံခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ အမွေစား အမွေခံများအနေဖြင့် အမွေဆက်ခံရန် သက်သေခံလက်မှတ် ရလိုပါ။ တရား ဥပဒေတွင် ပြဌာန်းထားသည့်အတိုင်း သီးသန့် လျှောက် ထားကြရမည်ဖြစ်ပေသည်။

လျှောက်ထားသူအတွက်။ ဦးဘစိုး

လျှောက်ထားခံရသူအတွက်။ ဦးအုန်းမောင်

တရားသူကြီး။ ဦးသက်ဖေ

ရန်ကုန်မြို့၊ ရေကူးရပ်၊ ကမ္ဘာအေးဘုရားဈေးတန်း၊ အမှတ် ၁၆ နေ ဦးသာထွန်းသည် ၁၉၆၆ ခု၊ ဧပြီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခဲ့၏။ ကွယ်လွန်သူ ဦးသာထွန်း ရရန်ရှိသည့်ငွေ ၁၅၇၀ ကျပ်ကို ကောက်ခံ နိုင်ရန် လျှောက်ထားသူ ဒေါ်အေးကြည်က အမွေဆက်ခံ ခြင်း ဥပဒေပုဒ်မ ၃၇၃ အရ အမွေဆက်ခံရန် သက်သေခံ လက်မှတ် လျှောက်ထားရာ ကန့်ကွက်သူ ဒေါ်ဆင့်က ကွယ်လွန်သူဦးသာထွန်းနှင့် လျှောက်ထားသူ ဒေါ်အေး ကြည်တို့သည် ၁၉၆၀ ခု၊ မေလ ၂၆ ရက်နေ့မှစ၍ လင် မယားအဖြစ်မှ ကွာရှင်းပြတ်စဲပြီး ဖြစ်သည်ကတကြောင်း၊ ဦးသာထွန်း၏ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်တင့်တင့်အား အမွေဆက်ခံ

ရန် သက်သေခံလက်မှတ် ထုတ်ပေးပြီးဖြစ်သည်က တကြောင်း၊ ထိုအကြောင်းများကြောင့် ဒေါ်အေးကြည်၏ လျှောက်ထားချက်ကို ပယ်သင့်ကြောင်း တင်ပြလာသည်။

ကွယ်လွန်သူ ဦးသာထွန်းသည် မသေမီက ကန့်ကွက်သူ ဒေါ်ဆင့်၏ အစ်မဖြစ်သူ ဒေါ်တင့်တင့်နှင့်လည်း တရားဝင် အကြင်လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းခဲ့ကြဟန် လက္ခဏာရှိ၏။ ဦးသာထွန်း သေဆုံးပြီးနောက် ဒေါ်တင့်တင့်သည် ဤရုံး၏ ၁၉၆၆ ခုနှစ်၊ တရားမသေးမှုအမှတ် ၇၈ တွင် ဦးသာထွန်း၏ ကြွေးမြီများကို ကောက်ခံနိုင်ရန် အမွေဆက်ခံသည့် သက်သေခံလက်မှတ်ကို လျှောက်ထား ရရှိခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် ဒေါ်တင့်တင့်သည် ဦးသာထွန်း ၏ ကြွေးမြီများကို ကောက်ခံခြင်းမပြုရသေးမီ ၁၉၆၆ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့၌ သေဆုံးသွား၏။

လျှောက်ထားသူ၏ရှေ့နေကြီး ဦးဘစိုးက ဒေါ်ဆင့်သည် ဥပဒေအရ ကန့်ကွက်ရန် အရည်အချင်းပြည့်စုံသူ တစ်ဦးမဟုတ်၍ ၎င်း၏ကန့်ကွက်ချက်ကို လက်မခံသင့်ကြောင်း တင်ပြလာသည်။ [ဒေါ်ဆင့်သည် ကွယ်လွန်သူ ဦးသာထွန်း နှင့် တိုက်ရိုက်ဆွေမျိုးတော်စပ်ခြင်း မရှိသည့်ပြင် ကွယ်လွန်သူ၏ မြီရှင်လည်း မဟုတ်သဖြင့် ဦးသာထွန်း၏ အမွေပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ သက်သေခံလက်မှတ်လျှောက်ရန် အခွင့်အရေးရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ သို့ရာတွင် အမွေဆက်ခံခြင်း ဥပဒေပုဒ်မ ၃၇၃(၁)(က)အရ ရုံးတော်

အလှူသက်သ်ပိုင်ခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားမှု

၅၃

အနေဖြင့် အထူးအကြောင်းစာ ထုတ်ဆင့်ခြင်းခံရသူတစ်ဦး အနေဖြင့် အမွေဆက်ခံရန် သက်သေခံလက်မှတ် လျှောက်ထားခြင်းကို ကန့်ကွက်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။] ယင်းသို့ အခွင့်အရေးမရှိလျှင် ဇနီးတော်မှ ၎င်းအပေါ် အထူးအကြောင်းကြားစာ ထုတ်ဆင့် ခဲ့ခြင်းမှာ အဓိပ္ပာယ်ရှိလိမ့်မည် မဟုတ်တော့ပေ။

[အမွေဆက်ခံရန် သက်သေခံလက်မှတ် ထုတ်ပေးရာ တွင် အဓိကဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်မှာ လျှောက်ထားသူ သည် သေသူ၏ကြွေးမြီများကို ကောက်ခံသိမ်းဆည်းခွင့် ရှိသူ ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ဆိုခြင်းသာဖြစ်သည်။ ပိုင်ဆိုင် ခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ လုံးဝဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုရပေ။ သို့ဖြစ်ရာ အမွေဆက်ခံရန် သက်သေခံလက်မှတ်ကို သေသူ၏ ကြွေးမြီများအား ကောက်ခံနိုင်ရန် ပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့် ထုတ်ပေးခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။ ယင်းသို့ ပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့် သက်သေခံလက်မှတ် ထုတ်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်၍ လျှောက်ထားသူ သေဆုံးသောအခါ ၎င်းအား ထုတ်ပေးခဲ့သော လက်မှတ်မှာ အကျိုးသက်ရောက်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း မပြုရသေးပါ။ အလိုအလျောက် ပျက်ပြယ်ကုန်ဆုံးသည်ဟု မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ အမွေစား အမွေခံတို့က ထိုလက်မှတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်ခံခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ အမွေစား အမွေခံများအနေဖြင့် အမွေဆက်ခံရန် သက်သေခံလက်မှတ် ရလိုပါ။ တရား ဥပဒေတွင် ပြဌာန်းထားသည့်အတိုင်း သီးသန့် လျှောက် ထားကြရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ]

ယခုအမှုတွင် ကွယ်လွန်သူ ဦးသာထွန်း ရရန်ရှိသည့် ကြွေးမြီများအား ကောက်ခံနိုင်ရန် အမွေဆက်ခံသည့် လက်မှတ်ကို ဒေါ်တင့်တင့်အား ထုတ်ပေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သော်လည်း ဒေါ်တင့်တင့်သည် ကြွေးမြီများကို ကောက်ခံခြင်း မပြုရသေးမီ သေဆုံးသွားသဖြင့် ၎င်းအားထုတ်ပေးခဲ့သည့် သက်သေခံလက်မှတ်မှာ အလိုအလျောက် ပျက်ပြယ်ပြီး ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဒေါ်တင့်တင့်အား ဤရုံးမှ အမွေဆက်ခံရန် သက်သေခံလက်မှတ် ထုတ်ပေးခဲ့သည့် အကြောင်းကြောင့် လျှောက်ထားသူ ဒေါ်အေးကြည်၏ တောင်းဆိုချက်ကို ပလပ်ရမည်ဆိုသော ကန့်ကွက်သူ၏ တင်ပြချက်ကို လက်မခံနိုင်ပေ။

ကန့်ကွက်သူဒေါ်ဆင့်က လျှောက်ထားသူ ဒေါ်အေးကြည်သည် ဦးသာထွန်းနှင့် ၁၉၆၀ ခု၊ မေလ ၂၆ ရက်နေ့က လင်မယားအဖြစ်မှ ကွာရှင်း ပြတ်စဲပြီးဖြစ်၍ ဒေါ်အေးကြည်သည် အမွေဆက်ခံရန် သက်သေခံလက်မှတ် လျှောက်ထားရန် အခွင့်အရေးမရှိဟု တင်ပြလာ၏။ ဦးသာထွန်းနှင့် ဒေါ်အေးကြည်တို့ ကွာရှင်းပြတ်စဲခဲ့သည်ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးသာထွန်းက ဒေါ်အေးကြည်အား စိတ်သဘောချင်း မတိုက်ဆိုင်သဖြင့် လင်ခန်း မယားခန်း ပြတ်စဲကြောင်း ကြေညာခဲ့သည့် ၁၉၆၀ ခု၊ မေလ ၂၇ ရက်နေ့စွဲပါ ဟံသာဝတီသတင်းစာမှ ကြော်ငြာစာကို ဒေါ်ဆင့်က ကိုးကားသွားသည်။ ဒေါ်အေးကြည်က ထိုကြော်ငြာမှာ ဦးသာထွန်းက တစ်ဖက်သတ် သတင်းစာ၌ ထည့်သွင်းခဲ့ခြင်းသာဖြစ်၍ ဥပဒေသဘောအရ လင်ခန်း



အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားမှု

၅၅

မယားခန်း ပြတ်စဲခြင်းမရှိကြောင်း ပြန်လည်ချေပခဲ့လေသည်။ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ ဥပဒေအရ လင်နှင့်မယားသည် နှစ်ဦးသဘောတူလျှင် အချိန်မရွေး ကွာရှင်းပြတ်စဲနိုင်သည်။ စာချုပ်စာတမ်း ချုပ်ဆိုရန်လည်းမလို၊ တရားရုံးမှ ကွာရှင်းပြတ်စဲကြောင်း ဒီကရီတောင်းခံရန်လည်းမလိုချေ။ နှစ်ဦးသဘောတူ ကွာရှင်းခြင်းမဟုတ်လျှင် တစ်ဦးက တစ်ဦးကို အိမ်ထောင်ရေးပြစ်မှုရှိမှသာ ကွာရှင်းခြင်း ပြုနိုင်သည်။ အိမ်ထောင်ရေးပြစ်မှု ကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်း ဒီကရီကို တရားရုံးမှ တောင်းဆိုခြင်းပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ လင်ကသော်လည်းကောင်း၊ မယားကသော်လည်းကောင်း တစ်ဖက်သတ် မိမိသဘောအလျောက် ကွာရှင်းခြင်း မပြုနိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်ရာ လင်ကသော်လည်းကောင်း၊ မယားကသော်လည်းကောင်း လင်ခန်း မယားခန်း ပြတ်စဲကြောင်း နေ့စဉ်သတင်းစာ၌ တစ်ဖက်သတ် ထည့်သွင်းကြော်ငြာခဲ့သည့် အကြောင်းကြောင့် လင်မယား ကွာရှင်းပြတ်စဲခဲ့ပြီဟု ဥပဒေအရ ယူဆခြင်းမပြုနိုင်ပေ။ ယနေ့ခေတ်စားနေသည့် တစ်ဖက်သတ် ကြော်ငြာခြင်းမျိုးမှာ အချိုးနီးသာဖြစ်လေသည်။

ယခုအမှုတွင် ဦးသာထွန်းက ဒေါ်အေးကြည်နှင့် လင်ခန်း မယားခန်း ပြတ်စဲကြောင်း ဟံသာဝတီသတင်းစာ၌ တစ်ဖက်သတ် ကြော်ငြာခဲ့၏။ ဒေါ်အေးကြည်ကလည်း မပြတ်စဲသေးကြောင်း ပြန်လည်ကြော်ငြာခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဦးသာထွန်းနှင့် ဒေါ်အေးကြည်တို့သည် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဥပဒေအရ လင်မယားအဖြစ်မှ ကွာရှင်းပြတ်စဲပြီး

၅၆

ဦးကျော်လေး

ဖြစ်သည်ဟု ယူဆခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ ယင်းသို့ မယူဆနိုင်လျှင် ဒေါ်အေးကြည်သည် ကွယ်လွန်သူ ဦးသာထွန်း၏ ကြွေးမြီများကို ကောက်ခံရန် အခွင့်အရေးရှိသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ဆင့်၏ ကန့်ကွက်ချက်ကို လက်မခံဘဲ ဒေါ်အေးကြည်အား ၎င်း လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း အမွေဆက်ခံရန်သက်သေခံ လက်မှတ်ကို လုံလောက်သောခံဝန်ချုပ်ဆိုပါက ထုတ်ပေးရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်သည်။